

HRVATSKA NARODNA BANKA

2260

Na temelju članka 101. stavka 2. točke 1. Zakona o kreditnim institucijama (»Narodne novine«, br. 159/2013., 19/2015. i 102/2015.) i članka 43. stavka 2. točke 9. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci (»Narodne novine«, br. 75/2008. i 54/2013.) guverner Hrvatske narodne banke donosi

ODLUKU

O UPRAVLJANJU LIKVIDNOSNIM RIZIKOM

1. OPĆE ODREDBE

Opće odredbe

Članak 1.

(1) Ovom se Odlukom propisuju minimalni kvalitativni zahtjevi za upravljanje likvidnosnim rizikom kreditne institucije.

(2) Odredbe ove Odluke primjenjuju se na kreditne institucije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje su od Hrvatske narodne banke dobile odobrenje za rad.

(3) Odredbe ove Odluke na odgovarajući se način primjenjuju i na podružnice kreditnih institucija iz trećih zemalja koje su od Hrvatske narodne banke dobile odobrenje za pružanje usluga.

(4) Odredbe ove Odluke kreditna institucija dužna je primjenjivati na pojedinačnoj osnovi i na konsolidiranoj osnovi u skladu s člankom 97. stavkom 1. točkom 1. Zakona o kreditnim institucijama.

Pojmovi

Članak 2.

Pojedini pojmovi, u smislu ove Odluke, imaju sljedeće značenje:

1) profesionalni sudionik na novčanom tržištu jest financijska institucija, mirovinski fond, investicijski fond, društvo za osiguranje i društvo za reosiguranje; profesionalni sudionik na novčanom tržištu jest i druga pravna osoba, osim kreditnih institucija, koja za potrebe upravljanja vlastitim sredstvima sudjeluje na novčanom tržištu na način i učestalošću usporedivom s aktivnostima kreditnih institucija; to je ona pravna osoba koja svakodnevno ili često nudi obvezujuće kotacije odnosno ponude za novčana sredstva u iznosima koji su znatni u odnosu na ukupno ostvarene volumene na novčanom tržištu ili ona pravna osoba koja utječe na konačno formiranje cijene (primljenih/danih) sredstava i time mijenja cijenu slične transakcije koju kreditna institucija postiže u poslovanju s ostalim klijentima,

2) konvertibilne valute jesu valute država članica G10 (Belgije, Francuske, Italije, Japana, Kanade, Nizozemske, Njemačke, SAD-a, Švedske i Švicarske), Europskoga gospodarskog prostora (EEA, koji osim država članica EU-a obuhvaća Island, Lihtenštajn i Norvešku), Australije i Novog Zelanda,

3) mehanizam raspodjele odnosi se na mehanizam raspodjele likvidnosnih troškova, koristi i rizika,

4) likvidnosni rizik, rizik financiranja likvidnosti, rizik tržišne likvidnosti, profil rizičnosti, testiranje otpornosti na stres, analiza scenarija, analiza osjetljivosti i reputacijski rizik imaju značenje kako je uređeno Odlukom o upravljanju rizicima,

5) sustav unutarnjih kontrola ima značenje kako je uređeno člankom 104. stavkom 1. Zakona o kreditnim institucijama i

6) više rukovodstvo ima značenje kako je uređeno člankom 3. točkom 85. Zakona o kreditnim institucijama.

2. MINIMALNI KVALITATIVNI ZAHTJEVI ZA UPRAVLJANJE LIKVIDNOSNIM RIZIKOM

Opće odredbe

Članak 3.

(1) Kreditna institucija dužna je donijeti i provoditi primjerene strategije, politike, postupke i sustave za upravljanje likvidnosnim rizikom.

(2) Strategije, politike, postupci i sustavi iz stavka 1. ovog članka smatraju se primjerenima ako:

- 1) razmjerni su složenosti, profilu rizičnosti, opsegu poslovanja i definiranoj toleranciji rizika kreditne institucije,
- 2) osiguravaju upravljanje likvidnosnim rizikom tijekom odgovarajućih razdoblja uključujući i unutardnevno,
- 3) osiguravaju održavanje odgovarajuće razine zaštitnih slojeva likvidnosti,
- 4) odražavaju značenje kreditne institucije u svakoj državi članici u kojoj ona posluje,
- 5) prilagođeni su poslovnim linijama, valutama, podružnicama i pravnim subjektima te
- 6) uključuju odgovarajuće mehanizme raspodjele.

(3) Kreditna institucija dužna je odrediti toleranciju izloženosti likvidnosnom riziku u obliku razine izloženosti likvidnosnom riziku koju je spremna preuzeti i koja mora omogućiti da kreditna institucija upravlja svojom likvidnošću u uobičajenim okolnostima tako da je u stanju izdržati dulja stresna razdoblja. O definiranoj toleranciji trebaju biti obaviještene sve relevantne poslovne linije.

(4) Kreditna institucija dužna je, uzimajući u obzir vrstu, opseg i složenost poslovanja, odrediti profil rizičnosti likvidnosnog rizika koji osigurava stabilno poslovanje kreditne institucije i robustan sustav upravljanja rizicima.

(5) Strategija upravljanja likvidnosnim rizikom minimalno obuhvaća ciljeve i osnovna načela preuzimanja likvidnosnog rizika i upravljanja njime.

(6) Politike i drugi interni akti kreditne institucije za upravljanje likvidnosnim rizikom osim zahtjeva propisanih u Odluci o upravljanju rizicima moraju minimalno obuhvatiti sljedeće:

- 1) strukturu imovine i obveza, uključujući izvanbilančne obveze i pretpostavke o likvidnosti i utrživosti imovine,
- 2) sustav izvještavanja o likvidnosnom riziku,
- 3) mjerenje i praćenje neto novčanih tokova, uključujući i unutardnevno upravljanje likvidnošću,
- 4) politike i postupke sa stranim valutama,
- 5) prekogranično upravljanje likvidnošću, upravljanje likvidnošću u različitim poslovnim linijama, podružnicama i društvima kćerima te, gdje je primjenjivo, upravljanje likvidnošću unutar grupe kreditnih institucija,
- 6) politike upravljanja opterećenom i neopterećenom imovinom,
- 7) diversificiranost i stabilnost izvora financiranja te dostupnost tržišta,
- 8) testiranje otpornosti na stres i analizu različitih scenarija,
- 9) planove postupanja kreditne institucije u kriznim situacijama i
- 10) planove oporavka likvidnosti.

(7) Kreditna institucija dužna je ograničenja u međunarodnom transferu viškova likvidnih sredstava, ako ona postoje, navesti u politici i uzeti u obzir pri upravljanju likvidnosnim rizikom.

(8) Kreditna institucija koja posluje sa stranim valutama dužna je provoditi analizu likvidnosti u stranim valutama uključujući analizu međusobne konvertibilnosti stranih valuta.

(9) Kreditna institucija dužna je identificirati i pratiti profesionalne sudionike na novčanom tržištu pri upravljanju likvidnosnim rizikom te detaljno internim aktima propisati kriterije na osnovi kojih će identificirati druge pravne osobe koje su profesionalni sudionici.

Nadležnosti i odgovornosti uprave i višeg rukovodstva

Članak 4.

(1) Uprava kreditne institucije osim zahtjeva propisanih u Odluci o upravljanju rizicima dužna je:

- 1) uz suglasnost nadzornog odbora donijeti primjerenu strategiju i politike za upravljanje likvidnosnim rizikom,
- 2) uspostaviti organizacijski ustroj i utvrditi poslove i opseg odgovornosti tijela i višeg rukovodstva zaduženog za upravljanje likvidnosnim rizikom te je odgovorna za njihov rad,
- 3) osigurati da se donesene strategije, politike, interni akti i prakse za upravljanje likvidnosnim rizikom revidiraju najmanje jednom godišnje odnosno češće ako to ocijeni potrebnim,
- 4) osigurati ispunjavanje dnevnih obveza kreditne institucije i izdržavanje stresnih razdoblja na način da se održavaju odgovarajući zaštitni slojevi likvidnosti,
- 5) osigurati upotrebljivost i pravodobnost izvješća o likvidnosnom riziku,

6) osigurati primjerenost i djelotvornost unutarnjih kontrola ugrađenih u sustav upravljanja likvidnošću i likvidnosnim rizikom i

7) odobriti plan postupanja u kriznim situacijama i plan oporavka likvidnosti.

(2) Više rukovodstvo kreditne institucije osim zahtjeva propisanih u Odluci o upravljanju rizicima dužno je:

- 1) uspostaviti i održavati djelotvornost sustava za upravljanje likvidnosnim rizikom u kunama i svim stranim valutama,
- 2) u skladu s definiranom tolerancijom izloženosti likvidnosnom riziku određivati i neprekidno revidirati limite za upravljanje likvidnosnim rizikom kao i limite za autorizaciju novčanih tokova iznad određenih iznosa,
- 3) uspostaviti primjeren sustav izvještavanja o prekoračenjima limita likvidnosti i postupke u slučajevima prekoračenja,
- 4) najmanje jednom godišnje odobriti i revidirati mehanizam raspodjele i
- 5) izraditi i najmanje jednom godišnje revidirati plan postupanja u kriznim situacijama i plan oporavka likvidnosti te njima prilagoditi interne politike i postupke.

Sustav upravljanja

Članak 5.

Sustav upravljanja likvidnosnim rizikom treba obuhvatiti najmanje:

- 1) pretpostavke o ponašanju imovine, obveza i izvanbilančnih stavki kreditne institucije i pretpostavke o ostalim relevantnim okolnostima tako da se osigura njihova primjerenost aktivnostima kreditne institucije i tržišnim okolnostima,
- 2) procedure za postupanje uprave i višeg rukovodstva u slučajevima određenih nepovoljnih rezultata testiranja otpornosti na stres,
- 3) procedure za adekvatno nadziranje opterećene imovine koje omogućavaju upravi i relevantnom rukovodstvu pravodobnu informaciju o iznosu i tipu opterećene imovine i ogovarajućim izvorima opterećenja (npr. repo transakcije), iznosu i kreditnoj kvaliteti neopterećene imovine, ali podložne opterećenju, pri čemu posebno treba navesti volumene imovine koja je raspoloživa za opterećenje, te o iznosu i tipu dodatnih opterećenja zbog stresa (potencijalna opterećenja),
- 4) razmatranje različitih mogućnosti odnosno instrumente smanjenja likvidnosnog rizika, uključujući sustave limita i zaštitne slojeve likvidnosti, kako bi kreditna institucija mogla izdržati velik broj različitih stresnih događaja i
- 5) osiguranje diversificiranosti strukture financiranja i pristupa izvorima financiranja.

Mehanizam raspodjele

Članak 6.

(1) Kreditna institucija dužna je mehanizam raspodjele uskladiti s uspostavljenim sustavom upravljanja likvidnosnim rizikom i definiranom tolerancijom izloženosti likvidnosnom riziku te uspostaviti odgovarajući proces odlučivanja.

(2) Kreditna institucija dužna je upotrebljavati mehanizam raspodjele pri internom određivanju cijene proizvoda. Kreditna institucija dužna je u mehanizam raspodjele minimalno uključiti:

- 1) utjecaj trenutačnih tržišnih uvjeta odnosno izravne troškove izvora financiranja (npr. tržišni trošak pribavljanja sredstava, baznu krivulju prinosa), uključujući i ostale izravne troškove financiranja (npr. razliku između kupovne i prodajne cijene transakcija, cijenu transakcije, trošak fizičkog transfera gotovine i sl.),
- 2) situaciju u kojoj se nalazi sama kreditna institucija (npr. kreditnu kvalitetu, dostupnost izvora financiranja),
- 3) različite karakteristike ponašanja pojedinih proizvoda s aspekta likvidnosti (npr. trošak opcije prijevremenog razročenja, proizvode dostupne putem internetskog bankarstva ili proizvode s neredovitim novčanim tokom) i
- 4) neizravne troškove izvora financiranja (npr. trošak likvidnosne neusklađenosti, trošak rezerve likvidnosti, trošak dodatnoga kolaterala i sl.).

(3) Kreditna institucija dužna je mehanizam raspodjele redovito ažurirati uzimajući u obzir utjecaj činitelja iz stavka 2. ovog članka.

(4) Kreditna institucija dužna je osigurati da za kontrolu i praćenje rada mehanizma raspodjele bude zadužena neovisna organizacijska jedinica (npr. jedinica zadužena za kontrolu rizika).

(5) Kreditna institucija dužna je osigurati da sve odgovarajuće razine rukovodstva i sve odgovarajuće organizacijske jedinice budu u potpunosti upoznate s mehanizmom raspodjele te da ga aktivno i primjerenom upotrebljavaju.

Praćenje i izvješćivanje

Članak 7.